UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Annales Ecclesiastici

Jncipiens ab Anno Redemptoris DCC.XIV. perducitur vsq[ue] ad Annum DCCC.XLII. quo & orta hoc sæculo in Oriente, debellata est penitus Iconoclastia; vt planè qui Tomum hunc Panopliam dixerit aduersus impios Iconoclastas, veritatis scopum attinget, Continet annos C.XXVIII.

Baronio, Cesare

Coloniæ Agrippinæ, 1624

Iesv Christi Annus 820. Paschalis Pap. Annus 4. Lvdovici 7. Leon. Arm. 7. Impp.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15233

Visual Library

DISPENSATIO THEODORI. citum, impulſore ſpiritu, vſus eſt Theodorus? vt lucrari Præfectum poſſet, à quo ad congreſſum vocaretur, & ſermonibus tentaretur, vt aliquis in eo eſſet locus auditus Fidei, ne auſteritate diſciplinæ penitùs abſterreretur, venientem ſalutauit, & bibit cum eo, ita ex Pauli[a] exemplo & doctrina, abſq; Fidei præiudicio, & ceſſante ſcandalo, factus omnibus omnia, vt omnes lucrifaceret. Sed audi ipſe res geſtas proſequentem.

[a] 1. Cor. 9.

Quando in conſpectum venimus Chonarij hæreſiarchæ; ſic appellat Præfectum illius prouinciæ (illuc quippe deducti primùm ſumus ab ijs qui nos ex Orientalibus abduxerunt) & genu flexi-mus, genu flectente pariter illo, & amplexi eum ſumus. & poſtquã permiſit vt vnum in locum conueniremus ego & Dominus Athanaſius, bibimus vnà cum eo ſemel atque iterum, nequaquam tamen comedimus, obteſtante ſerpente & inſuſurrante fraudulenta. Hac moderatione vſi ſumus, cùm abducti inde fuiſſemus ad draconem, quocum hic verſamur. Qui cùm ſeriem ante didiciſſet, nihil amplius viſus, vt qui perſuadere non poſſet. Iniecit tamen, vt vidit nos, de argumento ſermonem, quia nihil eſt, inquit, aut perexiguum id de quo eſt quæſtio. Ad quæ reſpondimus: vel ex longè maximis eſſe. Quod ſi iubes, inquam, dic, viciſſim & audi. Sed omittamus in præſentia quod & factum eſt alia quidem dicere longum ſit. Ad finem tendit oratio, cuius gratiâ exorſus ſum.

XXIX. *Putabat callidus ſe nos ſenſim pellecturum, non ſermone de imaginibus conferendo, ſed benefaciendo ſortaſſe, & amicè colloquendo, & præfecturæ mentionem inferendo (thematibus enim quinque præfectus eſt) quin & Imperatorem diuinis laudibus extollendo. Venit, huiuſmodi colloquia mouet; & quod ne ſemel quidem fecerat in carcere, potum præbuit. Anxius accepi, ebibi, ter obſignans, factum eximiæ. paulò poſt clam abducit. Inieci ſermonem de veritate. incitabatur & ille: ſententijs vltro citroq; depugnauimus, illo quidem pleno ore ridicula effutiente, me verò remiſſè in quibuſdam procedente, eò quòd ad Imperatorem tenderet ſermo, & ne cum tumultu ſeiungeremur. Poſtquam ſanè propoſitionem meam & ipſe obiecit: non habuit quod reſponderet. & dixi: quanì eſt hæc blaſphemia? Pater & Spiritus ſanctus communicarunt ìn nos, quæ Chriſtus humanitus geſſit, an non? & ille annuit, & aſſirmauit, ita rem habere. Propter hæc remiſſa contentio, & quaſi à pugna diſceſſum eſt. At ille diſcedens: Ita putabam, inquit, hunc penitùs nihil ſcire, ſed & elinguem eum reddidi. Ego verò notam quidem illum ratione carentem, & fatuum quàm maximè cũ impietate. Vnum autem quæſiui, vt actionem deponerem, & aliã perſonam agerem, qualem decet aduerſus ducem impietatis; quia nefas eſt, ante porcos mittere margaritas. Hinc magna cuſtodiæ cura, & interdictum, ne hominem vllum videamus, tametſi aliter diſpoſuiſſet Deus. Hæc licèt per digreſſionem, neceſſariò tamen dicta ſunt, quod omnes paſtores, vt ab impij inſidijs liberemur. Frater tuus ſalutem dicit.* hactenus de his Theodorus. At quid poſt hæc?

DVX ORIENTIS AGIT DE NECE THEODORI. Idem ipſe Orientalium copiarum præfectus, vbi omne ſuum ſtudium in dimouendo Theodoro à confeſſione Fidei Orthodoxæ euaneſcere didicit: deſperatione victus Conſtantinopolim ſe contulit, acturus apud Leonem Imperatorẽ de inferenda nece ipſi Theodoro: quia iſta ſciẽs, lætus mortem quotidiè erat exſpectans. Sed Deus conſilium aduerſariorum irritum reddidit. eſt de his ipſius Theodori epiſtola ad eumdem Naucratium, quæ ſuo loco ſicut tempore, anni ſequentis exordio reddenda pariter erit.

IESV CHRISTI
Annus 820.

PASCHALIS PAP. Annus 4.	LVDOVICI 7. LEON. ARM. 7. IMPP.

I. CHRISTI Redemptoris annus agitur octingenteſimus vigeſimus Indictione decimatertiâ, idemq; perſecutionis Leonis Armeni annus ſeptimus, idemque nouiſſimus, ſed omnium acerbiſſimus, vt docent[b] litteræ Theodori Studitæ ad Naucratium, cùm ab Imperatore mortis reſcriptum opperiretur, quæ ſic ſe habent:

[b] Theod. li. 2. epi. 62. Cod. Col.

Naucratio filio.

Serius ad te ſcripſimus frater cariſſime, ſed quia ferunt etiã perſecutio, plagæ, vincula, carceres, ſic eo qui nos detinet ſpirante furoris & minarum, & hic & illic inuentus plus comprehenderet, ac diuexante. Qui quidem in rebus proficiſcens (dicamus enim) [illegible] dicere non dubitauit: Rogabo Imperatorem, vt me vnum dux [illegible] gium miniſtrum, qui aut capite penitùs obtruncet, aut lingua abſcindat. Neſcimus an verba ad exitum peruenerint. Ob hanc verò cauſam nos omnia diſpoſuimus, conſilium aut [illegible] ſapientes, humanis ſcilicet peruerſitate, & conſolo [illegible] quando quidem adſunt, vt fertur, quo tale aliquid perficiant. Miniſter verò timore & metu perculſus grauis [illegible] plus intentarat, morte propoſita, ſi vel [illegible] chartam & atramentum nobis daret omnino reformidat. [illegible] tarditas. acceſſit ad impedimentum, quod audieram te ex [illegible] eductum eſſe. Sed ad Sardenſem (qualis non deſiderabat) [illegible] fariam aliquod facinus capite plexum fuiſſe. Vtraque itaque ex cauſa diſtulimus. Nunc autem conceſſum eſt, vt auribus tuis vox noſtra rurſum inſonet, ſignificans nos corpore valere (dicere autem liceat) etiam ſpiritu, ſanctis precibus veſtris cum beato fratre meo.

II. *Ad ea verò quæ indicaſti, quid dicam, aut quid loquar, niſi quod hæreſeos atrocitati congruat acerbitas perſecutionis? [illegible] non videre velit, quando Chriſtus negatur per ſancta ſua [illegible] contumeliam? An non fluentem ſanguinem, carnesq; [illegible] afflictiones & anguſtias? non vincula & carceres, & alias omnis generis vexationes? non valiora præparata in [illegible] vnum eſt quæris dixiſſi? Et videbis ſtare etiam grauiora. [illegible] lunt hæreſis ſed beati qui ſuſtinent, quoniam ipſorum eſt regnum cælorum. Iam chori Confeſſorum & Martyrum exultant, [illegible] tur, alios quidem per legitimam mortem ſuſcipientes, alios nobiliter conſolantes & confirmantes. Et quid Martyrum [illegible] ſtus ipſe, quem Martyres confitentur, gaudens, & vnicuique adeſt vnicuique confitentium. [illegible] perferrent, qui præſentia perferunt [illegible] res virilem animum gererent ad exemplum [illegible] quam laici & Senatores ad agones [illegible] le ipſa impiorum magiſtrum aſpectum contemnerent [illegible] oſtenderentur vbique publicæ cuſtodiæ, nec reſerta [illegible] nes & montes & ſilua & ſpeluncæ, ijs qui propter [illegible] ſunt: non denique (vt concludam) cœmeteriis terra [illegible]* ſus enim magni inuaſerunt loca vbi perſecutio [illegible] gebat.

III. *Quarè manifeſtò credunt, perſecutionem pati Chriſtum [illegible] randumq; ſimul & audendum, vt ſupplicia quæuis [illegible] dens, cum Chriſto & adiuuante Chriſto, quiq; ſuſtineat. [illegible] quæ narramus. Audiant manſueti & lætentur. Audiat Oriens [illegible] Occidens ea quæ apud Byzantium fiunt, & laudem [illegible] damit delictum ſuperabundauit & gratia. hic certamen [illegible] ſio, hic ſanguis fluit irrigans Eccleſiam Chriſti [illegible] Edem arrogationem: Viuo ego, dicit Dominus: quoniam [illegible] tes me glorificabo, & qui me ſpernit, erit infamis. [illegible] quiſquis ex zelum Domini habens vnus ſemper in [illegible] vt ſciant poſteri, quia Dominus verè in nobis eſt, [illegible] rum, & Chriſtum gerit aureum gemmæ Martyrum, [illegible] portæ inferi non præualuerunt nec præualebunt; [illegible] promiſit qui verax eſt. Durum, inquit, [illegible] tibi contra ſtimulum [illegible] trare, & aliter eſſe nequit. Ego quidem [illegible] Cetera Confeſſoris tua verò ſacer fili, repende mihi tuas preces. [illegible] minatum & condiſcipulos, neque hos tantum [illegible] nes electos Dei, electos ex millibus lumina mundi, [illegible] dia, Deo viles deſideratos Trinitati quarum precibus [illegible] nos indigni. Te cum omnibus qui tecum eſt, ſalutat.* [illegible] epiſtola Theodori vigere magis perſecutionem ad Naucratium data, eademq; nouiſſima huius Leonis temporum [illegible] tium data, eademque nouiſſima huius Leonis [illegible]

Cùm ita quidem perſecutio magis ſæuiret, [illegible] ad confitendum atque patiendum auxit [illegible] res adduxit, vt Conſtantinopoli ſponte [illegible] bere palamque Fidem Catholicam profitentes [illegible] rent impios Iconomachos, idque non [illegible] ordinis cultores, ſed alij cuiuſuis conditionis [illegible] adeò vt ciuitas illa deleret confeſſione eam quam [illegible] gationem contraxiſſet infamiam: ita planè [illegible] nè illa & ſpiritus exors reuixit Eccleſia, vbi verè [illegible]

doro anno ſuperiori audiit) ex Occidente venere Legati à Paſchali Pontifice miſſi, & lectæ ſunt Apoſtolico ſpiritu plenæ litteræ, quibus ſignificatum eſt, exciſos eſſe ab Eccleſia Iconomachos, & à ſpe ſalutis prorſus factos exlorres. Tunc enim miraculum velut oſtenſum eſt ᵃ Ezechielis, dum oſſibus aridis inhærens ſpiritus, eadem compage Catholicæ fidei iungens capiti viuere fecit, & confiteri palam aduerſus rugientem leonem Catholicam veritatem. Cùm diabolus ſentiens appropinquare iudicium, quo ſceptrum auferretur exactori (ſecundum illud Ioannis ᵇ) ſciens quòd modicum tempus habet, venit habens iram magnam atque acriora aduerſus Eccleſiam prælia conci- tanti: verùm ad finem anni huius quieuit tempeſtas iſta, & mediâ hyeme, ceſſante vento, tranquillitas inexpectata eſt Eccleſiæ reſtituta, quomodo autem id acciderit, paulò pòſt dicturi ſumus.

a Ezech. 37
b Apoc. 12

V. BARDA PERSECVTOR AEGROTAT.

Modò autem quod accepit iudicium maximus perſecutor Barda Patricius cognatus Imperatoris militari adhuc præfectura conſpicuus, dicendum erit ex Michaele in Theodoro, cum rei ab eo Smyrnæ geſtæ enarrat; ait enim: *Eodem tempore Bardas ille imperatoris propinquus, qui & militaribus illa ſuper præfecerat, graui morbo correptus, Smyrnæ in lectulo decumbebat, exiguum ſpiritum ducens, [illegible] debatur [illegible]. Is cum remedia vndiq; tentaſſet, quod in tanto periculo fieri par erat: quidam ex con[illegible] qui Orthodoxorum partium erat, [illegible] Theodori, quantamque à Deo gratiam conſecutus ſit, exponit. [illegible] inquit, ad eum [illegible] ad eum accede, vt tibi opem ferat in extremo laborantis [illegible] (flexibiles enim ſunt [illegible]) [illegible] ad Sanctum [illegible] ſalutem [illegible]. At ille [illegible] ſit, aut [illegible] quidem [illegible], grauis [illegible] mortis [illegible] & vitam aliam non [illegible] eſſe. Caterum [illegible] ſuper [illegible] vitæ emendationem [illegible] ſit.*

VI. BARDAE POENITENTIA MONITA TARDA.

Vide, inquit, [illegible] quid reſponderit [illegible] tot malis in Orthodoxos irrogatis? Tu enim ille es, qui omnem ceteros monachos [illegible] ſupplicioque mactauiſti, magnum & admirabilis virtutis Thaddæum [illegible] & vita & confeſſionis corona exornauit. At beatus ille Thaddæus cum Sanctis æterno gaudio fruitur. Te verò [illegible] pœnæ quæ eripiet cum tot tantisq; ſceleribus [illegible] tandem vitimo in [illegible] Deoq; reſpondeas [illegible] tantarum pœnas daturus es. Mirabilis Deus in conſilijs ſuper filios hominum (ſæpe enim iſta exclamare cogor) illum ipſum dirum perſecutorem monachorum Studitarum Smyrnam perduxit, vbi eorum Abbas S. Theodorus degebat vinctus in carcere, eumque ipſi ſupplicem, vt reum Iudici reddidit, & pro vita impetranda rogare coëgit, vt vinctus licèt in carcere Theodorus tanquam in regio ſolio conſtitutus de eius ſalute decerneret: ipſe verò licèt regia cognatione clarus, magiſtratu quoque conſpicuus, & exercitu potens, vinctus tamen iacens duris vinculis conſtrictus lethalis morbi, à Sancto vitam quibus valuit precibus ſuppliciter atque humiliter deprecari cogitur. Ita planè Deus vbi vult, hunc humiliat ᶜ & hunc exaltat, quia calix in manu Domini vini meri plenus mixto inclinauit ex hoc in hoc, vt bibant omnes peccatores terræ, pergit verò Michael.

c Pſal. 74

VII. BARDA POENITENS CONVALESCIT.

Hæc [illegible] hominis mortem terrore [illegible] agnoſcens [illegible] cum eo tempore ſermo multo [illegible] eſt ſermone malo. Itaq; ad Sanctum [illegible] ſe præſenti periculo eripiat. Habebis me, inquit, deinceps obſequentem tibi atq; ex legibus tuis vitam [illegible] tantum [illegible] Oratio [illegible] Theodorus, & morbum ſanauit [illegible] precibus Deum [illegible] & cum corpori [illegible] eſſet [illegible] cum Deo [illegible] [illegible] habetet. [illegible] ſolusq; [illegible] ſe feliciter [illegible] ſecutus [illegible] mala.

VIII. VIDA [illegible]

Verumtamen [illegible] populus, quod [illegible] dixit [illegible] ſpiritui [illegible] Theodorum [illegible] à [illegible]

[illegible] comple [illegible] & valetudinis [illegible] ſimul ac ille ſe [illegible] capite lecto iterum affixit. [illegible] prædixit Pater [illegible] præiudicium: Neque enim impunè [illegible] qui mala [illegible]. Vnde animam infelix ſubitò [illegible] pœnas [illegible] ſuam [illegible]. Atq; ille quidem hunc temeritatis [illegible] capit. Chriſti verò famulus animo integrum ac [illegible] Smyrnæ degens in carcere; alacriter [illegible] cum gratiarum actione [illegible], generoſum [illegible] gerens. Quo tempore ad eum venerunt [illegible] ex antiquis diſcipulis, in quibus erat [illegible] à puero [illegible] Dorotheum, [illegible] & Laurentium, Dorotheum, & Titheus, aliiq; plerique, [illegible] fide que erga Patrem [illegible]. Subijcit his auctor dicere de impij Leonis Imperatoris interitu.

ET INTERITVS

IX.

De quo acturi, quæ de eo prædictiones præceſſerunt, quibus ſi compos mentis fuiſſet, potuiſſet Deum vlciſcentem placare in medium adducamus. Secundùm illud Dauidis ᵈ Non relinquet Dominus virgam peccatorum ſuper ſortem iuſtorum liberè pro animo hominis [illegible] [illegible] gere: cùm infelix ad ſeptem annos maioribus in dies progreſſibus perſecutionem propagaſſet, vlterius etiam prodlucturus eam ſi licuiſſet in omnium Orthodoxorum interitum; ne id faceret, quàm opportunè occurrit Deus, licèt ſatis importuno loco & tempore eum ab aduerſarijs miſerando modo necari permittens. Iſta admodum tragica quomodo ſe habuerint, à Cedreno rem geſtam ex illius temporis ſcriptore acceptam in medium adducamus. Is enim à Michaele maieſtatis reo, qui ei ſucceſſit in Imperium, narrationem auſpicatus ſic incipit: ᵉ *Michaelus [illegible] cum ſemper ad [illegible], maieſtatis accuſatum, [illegible] ab imperatore miſſus eſt, vt diſciplinæ [illegible]. Erat [illegible] [illegible] & linguam habuit [illegible] & [illegible] profeſſioni. Ita & de imperatore [illegible] dicerat, [illegible] ei Imperij [illegible].*

d Pſal. 124

MICHAEL CALBVS MVLTA IN IMPERATOREM.

X.

[illegible] Imperator [illegible] à maledicentia [illegible] ſuam [illegible] Cum autem [illegible] deprehenderet eum imprudentia maledictis [illegible] [illegible] non deſiſtere: ſubmittit [illegible], qui [illegible] hominem. Hic cum [illegible] in comitijs atque inter pocula, [illegible] imperatorem [illegible] Michaelis filios [illegible] [illegible] ipſi Michaeli non ignotus. Quorum cum ſæpe [illegible] eſſet dehortatus, [illegible] vt taceret, neque tam intempeſtiuâ libertate [illegible] periculum ſe [illegible] [illegible] imperatori [illegible].

XI.

Pridie itaque Natalitiorum Chriſti, Imperator [illegible] Michaelem [illegible] ipſe de his [illegible] [illegible] Fornacem [illegible] in palatio [illegible] imperatorem [illegible]. Cum iam ad ſupplicium [illegible] Imperator [illegible] Imperatrix Theodoſia [illegible] quod [illegible] cubiculo [illegible] Imperatorem [illegible] Dei [illegible] Dominicum Corpus [illegible]. Ita Imperator [illegible] Michaelem [illegible] cum [illegible] Papiæ [illegible] mandauit. Ad [illegible]: [illegible] inquit, quod [illegible], mulier, [illegible] liberaſti: [illegible] cernes & proles veſtra [illegible] [illegible] Atque hæc quidem ille, [illegible] tum eſt.

MICHAEL DAMNATVR MAIESTATIS REVS IN IGNEM.

XII.

Ferunt hæc [illegible] inſcriptum libro [illegible]

bibliotheca

DE LEONIS INTERITV PRÆDICTIONES.

bliotheca Imperatoria, quo non oracula modò continebantur, ſed ſigna Imperatorum coloribus depicta. In eo libro depicta erat fera, leo, cui supernè in dorſo littera X ad ventrem vſque erat inſcripta: Et à tergo vir quidam accurrens leonem haſtâ per ipſam litteram configebat. Cùm æquè oraculum obſcurum videretur, ſolus eo tempore Quæſtor interpretabatur, Leonem dicens, olim Imperatorem fore, qui ipſo Chriſti natali malâ morte eſſet interiturus. Neq; minus Leonem perterrebat matri eius oblata viſio. ea enim per viſum acceperat, ſe cùm in ædem Deiparæ Blachernenſem crebrò commearet, virgini cuidam occurrere albatis viris ſtipatæ: porrò ædem ſe videre ſanguine repletam, & virginem cuidam albatorum mãdare, vt ollam ſanguine impleret, matriq; Leonis bibendam porrigeret. ſe autem multorum annorum viduitatem prætendere, cuius gratia neque carnes, neque quicquam ſanguine præditum guſtaſſet, ideoq; olla etiam hac abſtineret. Tum virginẽ iratam dicere: Qui ergo filius tuus non deſinet ſe multo cruore implere, eoq; me & filiũ Deum meum irritaret? Atq; ab eo tempore mater viſionem iſtã tragicè referens non deſiſtebat eum dehortari, vt ab Iconomachorum hæreſi abſtineret.

XIII.

S. TARASIVS IMMITTIT MICHAELEM IN LEONEM.

Perturbabat & alia haud modicè viſio, Taraſium Patriarchã nobilem illum iam dudum mortuum, Michaëlem quendam nominatim exhortari, vt in Leonem impetum faceret, lethaliq; ictu ſterneret. ſed hæc ab Ignatio in Taraſio paulò fuſius ita narrãtur: *Leo adhuc Imperatoria gloria ſceptra adminiſtrans & Iconomachorum hæreſim nefariam amplectens, cùm ei appropinquaret vitæ finis, quo erat gladio feriendus (vt ipſe adhuc ſuperſtes ſua voce declarauit) vidit beatũ Taraſium in ſomnis ad eum accedere, & cum graui ira iubere cuidam nomine Michaëli, vt enſem in eũ adigeret. Ille verò iuſſui morem gerens, gladio tranſegit Imperatorẽ. Hic autem Leo multus in hoc fuit, cum quẽ in ſomnis ſomniauerat Michaëlem omnino conans inuenire in ſancti Taraſij monaſterio, eius interfectorem eſſe indicandum, fremens; quem etiam vt euerſorem Imperij, eſſe extrema paſſurũ. Hoc enim ei perſuaſit, vel quod factum erat, narrare monachis, à quibus cum nos quoq; miraculũ tãquam maturum fructum decerpſiſſemus, venimus ad vos fideles afferentes craterem lætitiæ. Non enim præterierat tempus ſex dierum, cùm Michaël ſuſcepit ſceptra Imperij qui eum interfecit. hæc* Ignatius res geſtas ſui temporis proſecutus.

XIV.

IMP. EXPLORAT CVSTODIAM MICHAELIS

Exagitabat eundem Leonem monachi apud Philomeliũ prædictio, & veſtis ſuæ à Michaële indutæ recordatio quam rem ſuprà poſuimus. Prædixit & interitum Leonis magnus ille Ioannicius Anachoreta, manifeſtauitq; Euſtratio monacho id roganti. His omnibus terroribus actus Imperator, metu concutiebatur, & animo fluctuabat, eamq; noctem inſomnem exigens, ſapientius quàm ſibi commodum conſilium iniit. Nam per ruptã, quã ad Papiam ibatur, portulã, domum eius intrauit ſpeculatum quid ibi gereretur. Ingreſſo domum eam ſpectaculum oblatum eſt, quod eum haud vulgariter perterruit. Vidit namq; damnatum altè ac magnificè admodum extructo thoro iacere, Papiam in nudo pauimento recumbere; curioſiusq; aggreſſus, vt deprehenderet, an Michaël (quod ſolent anxij & in vitæ diſcrimine conſtituti) ſomnum ancipitem ac curis plenum, an contrà ſecurum atque ſuauem duceret: ſenſit eum profundo ſopori deditum, adeò vt ne contrectando quidem eum potuerit excitare.

XV.

DE NECE INFERENDA IMPERATORI MICHAEL ET PAPIAS AGVNT.

Hoc autem inſperato ſpectaculo irâ acrius incensâ, diſceſſit, per ocium non Michaëli tantum, ſed ipſi quoq; Papiæ exitium ſtructurus. Neq; hæc res Papiam feſellit. quod quidam Michaëlis excubitorum ex puniceis cothurnis Imperatorem agnouerat; ipſiq; quid actum eſſet, perſpicuè indicauerat. Itaq; Papias cũ ſuis animo grauiſſimè perturbatus ac propè extra ſe raptus, de periculo effugiendo deliberat. Iamq; illuceſcebat, cum Michaël hoc conſilij capit: ſimulat ſe opera Theoctiſti (quem poſteà ad Canicleí dignitatem euexit) quaſdam animæ ſuæ mendas quibuſdam religioſis hominibus velle aperire. Cumq; id Imperator permiſiſſet, licentiam nactus, Theoctiſto indicat, tempus poſcere, vt ſocijs coniurationis minetur, niſi ipſum celerrimè diſcrimine eriperent, ſe totam rem Imperatori enunciaturum.

CONIVRATORVM CONSILIVM.

Hoc mandatum exequente Theoctiſto, conſpirationis populares non mediocris inceſſit ſolicitudo: anxiiq; conſultauerunt, quomodo & ſuam, & Michaëlis iam in extremo de vita ſua periculo verſantis ſalutem conſeruarent. Tamdem conſilium componitur, quod & ipſos incolumes reddidit, & Michaëli cum vita imperium parauit. Mos tunc erat (mos is qui nunc tenetur ab illo tempore receptus) vt qui in palatino templo pſallunt clerici, in Regia habitent, ſed quiſq; domi ſuæ degens circa tertiam noctis vigiliam ad portam Elephantinam ſeu Eburneam conuenirent, indeq; in templum progreſſi, Deo matutina vota nuncupabant. In hos coniurati ſe permiſcentes, pugionibus ſubter alas occultatis, [illegible]bãt, abditiq; in obſcuro templi loco, teſſeram expectabant. Hymno abſoluto, venit etiam Imperator, ac pro more ſuo voce grandiori intonauit carmen:

Spreuere ſummi cuncta amore Principis.

XVI.

Tum coniurati confertim impetum dederunt, qui eo more per errorem in cleri magiſtrũ tulit; ſiue quod à corpore Imperatori aſſimilis erat, ſiue quod caput ſimili veſte velauerat: erat enim tempore eo inæquum gelu, ideoq; quia caput ſuum denſiori pileo tectũ non denudabat. Sed is quidem pileo detracto, oſtenſo caluitio periculo ſe ſubtraxit. Imperator inſidias ſentiens, in penetrale altaris ſe ſubduxit, dreptâ thuribuli catenâ, aut (vt alij perhibent) ſanctâ Cruce, ictus percuſſorum excepit. Verum non ſeguiter, ſed facto cuneo irruentes, alius capiti, ventri alius, alius alteri corporis parti plagas intentabant. Leo aliquamdiu Cruce ſe defendit, [illegible] ictibus gladiorum repulſis, donec fere inſtar vndiquaq; impetu ſuccubuit. Tandem quendam immani corpore gygantis ſimilem inferre ictum cernens, per inhabitans templum illud numen eum obſecratus eſt, vt ſibi parceret. Fuit nobilis iſte Crambonitarum ſtirpe oriundus, ac dicens, non iurationum eſſe hoc, ſed cædis tempus, graui ictu manum Leonis abſcidit clauicula ſimul cum cornu Crucis. Tandem vulneribus victo, & ad terram ſubſidenti gladiam caput amputauit. Hunc finem vitæ ſortitus eſt Leo [illegible] Decembris, octauo Kalendas, [illegible] hora noctis propè decimã, cùm imperium annos ſeptem, menſes quinque geſſiſſet, & [illegible] quamvllius anteceſſorum crudelitate atque impietate viſus diligentiam in Republica procuranda, in rebus bellicis fortitudinem [illegible] obſcuraſſet.

XVII.

Aiunt vocem quoq; ſtatim cælitus editam, quæ Leonis de eius morte nuntium multis patefecerit, ac nauiculatores quoſdam, qui eã audiuiſſent, mutato tempore & nocte ea, ratiocinando conuictã deprehendiſſe.

Interfecti Leonis cadauer percuſſores crudeliter per [illegible] Circum traxerunt omnium metus vacui, quod ſua arma Regiam vndiquaque cinxiſſent. Aulâ quoque Auguſtam eiecerunt cum quatuor filijs eius, Sabbatio qui Imperator deſignatus Conſtantini nomen ſuſceperat, Baſilio, Gregorio, & Theodoſio, quos vna cum [illegible] impoſitos in Protam inſulam auexerunt, ibiq; omnes caſtrati ſunt, & Theodoſius vitâ functus vnà cum patre eſt ſepultus. Idẽ inferius de iiſdem agens, Conſtantinum dicit ob eam [illegible]ctionem mutum eſſe redditum, vxorem verò Leonis in monaſterium quod dicitur Dominicum, incluſam. Subdit verò hæc de eius coronatione idem auctor his verbis.

At Michaëlis Papiæ cuſtodia liberatus, ita vt pedes adhuc ferreis habebat compedibus incluſos (earum enim claues in ſinu Leonis aſſeruabantur) Imperatorio ſolio conſedit, eiq; ab omnibus qui tum in palatio aderant, Imperator ſalutatus & adoratus. Ad meridiem verò, famâ iam vndiquaq; diſperſâ, nedum per [illegible] ſuis compedibus, neq; manibus ablutis, neq; [illegible] ſuum inducto, neq; vllâ re aliâ, quam decebat fieri peractâ, ad magnum S. Sophiæ templum prodijt, cupiens manu Patriarchæ coronari, & ab vniuerſo populo Imperator ſalutari, ſolis [illegible] rationis ſocijs, & Leonis percuſſoribus.

XVIII.

Vtrinſque hic meretur aliquis peruerſitatẽ, Leonis, qui [illegible] nullum habuit ſui defenſorem de tot, tamq; aſſentatoribus, qui tum omnes reptantium beſtiarum in morem, in foramina ſe abdiderunt; Michaëlis verò impudentiam, qui in adornatione, non vt homicida aliquis aut carnifex ſanguine pollutas manus, ſed velut victor, & qui palmam meruiſſet, [illegible], cum quidem ciuilem ſanguinem non [illegible] effudiſſet, ſed ad ſacram aram, vbi quotidie Dominicus ſanguis propitiatorius [illegible] piandis funditur.

Fuit hic Michaël Amorij natus ſuperioris Phrygiæ vrbe in qua ab antiquis temporibus Iudæorum, Athinganorum, aliorumq; impiorum multitudo habitabat, & quædam ex hæreſi ex ijſdem [illegible] turna atque continenti inter ſe conſuetudine, [illegible] noua prorſus, & inuſitata conſtans opinionibus, a qua & ipſe [illegible] tempore a tradita à maioribus ſuperſtitione imbutus. Ea hæreſis ſuos ad diuinum ac ſalutare Baptiſmum admittit quidem, [illegible] liquis autem omnibus, dempta circumciſione, Moſaicam legem tenet.

tenet. Erat Michaëlo præceptor, qui eum ijs ſacris initiauerat, & quaſi præfectus Hebræus quidam (ſicut is fœmina potius Hebræa fuit) quem domi fouebat, ab eoq; non ad religionem modo, ſed ad rem domeſticam pertinentibus rebus inſtituebatur. Ab eo præoccupatus nihil integrũ ſeruauerat, ſed erat prauæ religionis in eo quaſi colluuio quædam, cum & Chriſtiana decreta adulteraret, & Iudaicam religionem ſpurijs opinionibus pollueret. Fuitque omninò quod pietatis profeſsionem attinet, talis in eo varietas & confuſio, quaſi fertur Libycarum eſſe beſtiarum natura, quæ ex diuerſis animalibus ob aquæ defectum congreſsi naſcuntur. hæc de Michaëlis omni ex parte collecta impietate. pergit autem dicere de prædictionibus de ipſius Imperio. reliqua verò de ipſo anno ſequenti.

XIX. PESTIS IN GALLIA. Quod ad res ſpectat Occidentales, laboratum eſt in Gallijs potiſſimùm peſte hominum & animalium, ob nimiam pluuiarum abundantiam: ſecuta eſt & penuria, cum nec à bello ceſſatum fuerit. hæc Annales pluribus.

ANNONA ILLE LEGI PENVRIÆ TEMPORE. a Capitul. lib. 2. Quod autem ad peſtilentiam atq; penuriam ſpectat, quibus hoc anno magnoperè eſt afflictatum Regnum Francorum: hic opportunè reuocãda ſunt in memoriam, quæ Carolus Magnus eiuſmodi temporibus à ſibi ſubditis populis præſtari voluit. iſta enim in Capitularibus leguntur[a].

De fame, clade, & peſtilentia, ſi euenerit.

De hoc, ſi euenerit, fames, clades, peſtilentia, & inæqualitas aëris, vel alia qualiſcumque tribulatio: vt non expectetur edictum noſtrum, ſed ſtatim deprecetur Dei miſericordia. Et in præſenti anno de famis inopia, vt ſuos quiſq; adiuuet prout poteſt, & ſuam annonam non nimis carè vendat, & ne forìs Imperium noſtrum vendatur aliquid alimoniæ. & inferiùs[b], quæ & recitata eſt ſuperiùs breuis lex.

b Ead. lib. 114.

De mendicis, qui per patrias diſcurrunt, volumus vt vnuſquiſq; fidelium noſtrorum ſuum pauperem de beneficio, aut de propria familia nutriat, & non permittat alibi ire mendicando. Et vbi tales inuenti fuerint, qui ſibi manibus laborẽt, nullus eis quicquã tribuere præſumat. ac rurſum inferiùs[c].

c Ead. lib. 10. 32.

XX. *Conſiderauimus itaque quia per plurima loca fames valida eſſe videtur: vt omnes Epiſcopi, Abbates, Abbatiſſæ, Optimates & Comites, ſeu domeſtici, & cuncti fideles, qui beneficia regalia tam de rebus Eccleſiaſticis, quamq; de reliquis habere videntur, vt vnuſquiſque ſuo beneficio ſuam familiam nutricare faciat, & de ſua proprietate propriam familiam nutriat.* intelligit per familiã ruſticos, colonos, agri cultores. Sed & pretium ſtatuit, dicens: *Non carius vendat, niſi modium de auena denarios duos, modium de hordeo denarios quatuor, modium vnum de ſigale denarios quatuor, modium vnum de frumẽto parato denarios ſex,* ex his intelligas abundantiam Galliarum, cum tempore ingentis penuriæ tam vili pretio iſta vendi iuberentur.

d Leo Oſtienſ. Chron. Caſſin. lib. 1. c. 28. PANORMVS CAPTA A SARRACENIS. Sed & hoc ipſo anno, qui & tertius incipit Apollinaris Caſſinenſis Abbatis, auctor eſt[d] Leo Oſtienſis in Caſſinẽſi Chronico, Sarracenos inuaſiſſe Siciliam, atq; poſitos eſſe Panormo nobiliſſimã ciuitate.

Iam verò antequam anni huius claudatur periodus, de tranſlatione S. Marci corporis agendum.

XXI. VENETI PRÆCIPVI CVLTORES S. MARCI. Sub eodem namque Leone Imperatore (quoto autem anno eius Imperij neſcitur) facta reperitur tranſlatio corporis ſancti Marci Alexandriã Venetias per mercatores. Iam ante diu ſedes eiuſdem Euãgeliſtæ ſub Heraclio Imperatore delata fuerat, ab eo dono data Reipub. quæ eiuſdem Euangeliſtæ ſtudioſiſſima eſſe ſciretur, vt quæ gloriaretur, ab eodem ſacrum Euangelium accepiſſe, antequam idem S. Marcus Alexandriam mitteretur à Petro. Accidit planè ex diuina diſpenſatione, ſecundum illud Dominicum:[e] *Habenti dabitur.* vel illud:[f] *Qui fidelis eſt in minimo, & maiori fidelis erit.* vt qui hactenùs quàm religioſiſſimè anniuerſarijs ritibus ſolemniter colere cõſueuiſſent eiuſdem ſancti Euangeliſtæ memoriam, quem & in præcipuum patronum recepiſſent, cuius & patrocinium præſentaneum adeſſe in ſuis ipſorum opportunitatibus ſæpè experti fuiſſent: eiuſdem quoque ſacras poſſidere reliquias meruerint. Iacebat etſi non incognitum, tamen inglorium inter perfidos Sarracenos ipſum ſancti Euangeliſtæ corpus, quorum deriſioni potiùs quàm venerationi eſſet expoſitum. Cùm moderator rerum omnium Deus ſua prouidentia ita diſpoſuit, vt quando minùs id à Venetis cogitatur eius tranſlatio clandeſtinè fieret per eoſdem Venetos mercatores, illuc præter volũtatem, impellentibus ventis, miſſos.

e Mat. 25. f Luc. 16.

XXII. DE TRANSLATIONE S. MARCI CORPORIS NARRATIO. Cuius veritatis cùm plures ſint teſtes: nos rerum geſtarum ſeriem petimus è tabulis Vaticanæ bibliothecæ, vbi eiuſmodi hiſtoria prolixè deſcripta habetur, accidiſſeq; ponitur ſub eodem Leone Imp. atq; Iuſtiniano tunc Venetiarum Duce. Ex quibus corrigas eos, qui anno Redemptoris octingenteſimo vigeſimooctauo vel trigeſimo id factum eſſe dixerunt, annos Ducum haud adeò exactà tẽporis ratione dinumerantes, dum tempus ipſius Iuſtiniani ad Michaëlis Imperium reijciunt, quem conſtant tempore Leonis Armeni Reip. præfuiſſe. Sed reddamus iã hiſtoriam ipſam ex Vaticanis (vt diximus) erutam monumentis. Omiſſis autem quæ auctor qui ſcripſit, de rebus Venetis eſt præfatus, eius verbis (vt in codice ſcripta reperitur) aggredimur hiſtoriam enarrare.

Cùm Sarraceni vniuerſam Aegyptum, & Alexandriam inuaſiſſent; Leo deinde Romanum adeptus Imperium, per diuerſas partes Regni ſui iuſsit, vt nullus omninò ad terram Aegypti negocij cauſa pertingeret. Cùm videlicet iuſsio hæc circumquaq; peruolitãs, Veneticis quoque delata fuiſſet, Iuſtinianus qui eo tempore Dux Venetiæ erat; Imperatoris ſtatuta confirmans idipſum omnimodè ſuis præcepit. Sed cùm vt ſolitum erat Veneticis loca mercationis frequenter exquirere, quidam ex eis nauibus oneratis, cùm trans mare pergere vellent, profundaq; pelagi nauigantes incederent; diuino factum eſt nutu, vt flante congruo vento, quod ſponte agere propter metum Principis non audebant, veluti inuiti ad Alexandriam ducerentur.

XXIII. MARMORIBVS ECCLESIÆ SPOLIANTVR. *In illis autem diebus Regulus quidam nefandæ gentis Sarracenorum, dum ad vrbem, quæ ex nomine ciuitatis antiquæ Babylonia vocitatur, palatium ſibi conſtruere vellet, Deo ſibi contrario, iuſſit vt vbicumq; in terra Aegypti columnæ marmoreæ, ſiue tabulatæ in Eccleſijs, quàm in vulgaribus eſſent repertæ, ob pompam fabricæ quam parabat, ad eum ducerentur. Vnde factum eſt, vt dato impietatis decreto, etiam de Alexandrinis Eccleſijs lapides tollerentur. Cumq; Venetici apud eamdem vrbem negocijs inſudarent; moramq; aliquamdiu facerent; conſuetudinem ſibi fecerunt, vt beatiſsimi Marci corpus quotidianis orationibus frequentarent; muneribusq; ſuæ oblationibus eum pro ſuis delictis interceſſorem expeterent. Locus enim ipſe in proximo erat.*

XXIV. MERCATORES VENETI FREQVENTANT ECCLES. S. MARCI. *Porrò Veneticorum naues, quæ Deo trahente aduenerant, decem erant, in quibus erant pariter omnes nobiles viri, inter quos erant clariſsimi Bonus Tribunus Metamaucenſis, & Ruſticus Torcellenſis. Iſti dum cauſa quotidianæ orationis apud cuſtodes Eccleſiæ beati Marci locum familiaritatis ſibi adeſſe inſpicerent: quadam die videntes eos triſtes, primùm quidem compati, & condolere eis cœperunt de Sarraceni Reguli iuſſu, qui marmoreas tabulas, vel columnas auferri præceperat. Nam & cuſtodes propterea triſtes erant, quia timebãt ne miniſtri illius impij Reguli illud beati Marci Eccleſiæ facerent, quod locis ceteris faciebant. Deinde veraciter eadem verba compaſsionis Domino inſpirante, Bonus & Ruſticus dixerunt: Quare in tantum triſtamini Chriſti ſerui? quare plus ſolitò animus veſter affligitur? Ecce videmus quod impij Reguli perſecutio, etiam ſacratiſsimis locis infeſta eſt, quæ non ſolùm vobis, ſed cunctis in Chriſto credentibus magni doloris triſtitiam generat. Sed quid contra hæc agere poſſumus, cùm Dominus ipſe prædixerit ſuis fidelibus perſecutiones innumeras eſſe futuras? Vnde ſi ſecretum poſſetis cuſtodire; aut placeret vobis conſilium noſtrum, hortamur vtique illud vos facere, per quod ſecuri à perfida iſta gente eſſetis, & in honoribus maximis viueretis.*

AGVNT MERCATORES CVM CVSTODIB. S. MARCI. *Erant ſanè duo cuſtodes iſti cum quibus loquebantur hæc, quorum vnus Stauratius nomine monachus erat; alter verò Theodorus ſacerdotij fungebatur honore. Porrò & alij eiuſdem Eccleſiæ erant cuſtodes, ſed iſti plus cæteris eminebant. Et quia ambo ex Græcorũ genere erant, Theodorus presbyter vxorẽ habebat & filios, quẽ etiam Bonus Tribunus compatrem fecerat, ob eam maximè cauſam, vt verba quæ ſuadebat, in eius aures faciliùs intromitteret. Reſpondentes itaque ambo Stauratius, & Theodorus dixerunt: Secretum erit in corde noſtro, tantùm dicite quod vultis, & ſi gratiſsimum eſſe probauerimus, planè quia faciemus. Quia dixe-*

runt:

runt: Tollite corpus beati Marci, & aſcendentes occultè nauim, venite nobiſcum ad terram noſtram.

XXV. At illi primùm durè accipientes, dixerunt: Quid eſt quod dicitis? numquid ſuper anguſtiam quam habemus, mortem nobis inducere quæritis? Quis etenim ex nobis vel cogitare audeat, vt faciat rem iſtam grandem, & illud venerantiſsimum corpus, quod veneratur in terra Aegypti, alienis hominibus tradatur? An forſitan vobis incognitum manet, quod iſte beatus Marcus Euangelium, quod Petro dictante ſcripſerat, ipſo quoq; iubente in hac prouincia prædicauerit; Alexandrinoſq; ciues, qui idolis ſeruiebant, per fontē baptiſmi Ieſu Chriſti Domini noſtri adoptionis filios fecerit? Vnde & meritò tamquam venerãdus ſanctiſsimus Pater ab omnibus veneratur. Et quomodo fieri poterit, vt vrbem Alexandriam, quæ propter eum toto in orbe præclara eſt, tãto quis audeat priuare patrono? Sed etſi fecerimus aduerſus animam noſtram audacter, nequaquam hoc plebem latere potuiſſet: & tunc apprehenſi, per multorum generum pœnas occideremur, & eſſemus in opprobrium omnium earum.

CVSTODES SE EXCVSANT.

DE S. MARCI PRÆDICATIONE.

Bonus & Ruſticus dixerunt: Si de prædicatione eius tractandum eſt, ſcimus quia primùm Aquileiam ciuitatem Italiæ duxit ad finem, quæ ſita eſt in prouincia illa, quæ ex antiquo Venetia nuncupatur, de qua nos orti ſumus. Ergò nos ſumus primogeniti filij eius, qui primùm ab eo per Euangelium geniti ſumus. Vnde & credi poteſt vt filios ſuos quos alios acquiſituros reliquerat, multa poſt tempora, vel mortuus videns gaudeat, & forſitan, vt ſperamus, ideò nos Dominus huc velut inuitos adduxit, vt nobis eundem noſtrum ſanctiſsimum Patrem reſtituat, nam certè ad aliam regionem ire volumus.

XXVI. Stauratius, & Theodorus dixerunt: ſufficiat vobis quod fidem eius habetis. Cæterum autem rem difficilem poſtulatis. Quis enim ſciat ſi placet Domino iſtud quod dicitis? vel quis dicere poterit, quod ſuum corpus beatus Marcus vel tangere dimittat? Vnde ceſſare iam talia dicere, quæ ſcimus nullo modo fieri poſſe. Et tamen dicamus, vt fieri potuiſſet de nobis quid ageretur? Si dato corpore hic remaneremus, diuerſis pœnis à plebe occideremur. Sin autem vobiſcum in nauim aſcenderemus, haberemur vtiq; tanquam captiui ad terram quam ignoramus. Quapropter multò magis nobis melius eſt hic manere, & perſecutionem ſufferre quàm nouis rurſum
a Matt. 5. anguſtijs ſubiacere. Nam & Dominus dicit: [a] Beati qui perſecutionem
b Mar. 10. patiuntur propter iuſtitiam. Et iterum: [b] Qui perſeuerauerit vſq; in finem hic ſaluus erit.

Bonus & Ruſticus dixerunt: Iſta quæ dicitis vera ſunt, ſed tamen
c Matt. 10 in alio loco Dominus item dicit: [c] Cùm perſecuti fuerint vos in ciuitate vna, fugite in aliam. Quam admonitionem multi Sanctorum ſecuti ſunt, etiam ſicut audiuimus, hic beatiſsimus Marcus impleuit, quando perſecutione feruente, ab Alexandria exijt, & ſeceſſit Pentapolim. Vnde quia Deo omnipotenti, & ipſi beato Euangeliſtæ hoc credimus complacere; humanus timor vos non terreat, quia vbi Deus adiutor eſt, humana temeritas nihil poteſt.

XXVII. Stauratius & Theodorus dixerunt: Temeritas iſta quamuis nobis anguſtioſa ſit, propter Eccleſiæ lapides qui tolluntur, tamen portari poteſt, quia in noſtris membris Pagani iſti aliquam læſionem non inferunt. Hæc, & his ſimilia illis per aliquot dies occultè loquentibus, tandem diuinâ gratiâ reſpirante Stauratius & Theodorus quod verbis audierant, animo conceperunt. Cumq; ab inuicem receſsiſſent, ecce Stauratio nuntiatum eſt, quod miniſtri illius Pagani Regis, cuius memoriam fecimus, vnum ex cuſtodibus eiuſdem Eccleſiæ crudeliter flagellaſſent. Siquidem fuerat in eadem Eccleſia tabula marmoris nimium pretioſa, & timens cuſtos ne tolleretur à Sarracenis, abijt, & confregit eam in loco vbi ſtabat. Quod cùm miniſtri Regis comperiſſent, apprehenſum cuſtodem flagellis condemnauerunt. Hæc igitur audientes Stauratius, & Theodorus, timore perterriti, miſerunt, & vocauerunt Bonum Tribunum, & Ruſticum, dicentes: Pertractauimus inter nos de cauſa quam expetiſtis, & licèt neſciamus vbi Domino placeat, tamen intrauit in cor noſtrum, vt illud ſanctiſsimum corpus tollentes, egrediamur vobiſcum. Nunc ergo volumus ſcire, quid erit nobis dum ad veſtram prouinciam venientes tam magnum theſaurum adduxerimus?

CVSTODES TRACTANT DE TRANSLATIONE CORPORIS S. MARCI.

POLLICITATIO MERCATORVM.

Bonus & Ruſticus dixerunt: Cùm Deo auxiliante illuc peruenerimus, vitâ comitante perducemus vos ad dominum noſtrum Iuſtinianum egregium Ducem, virum illuſtrem, Sanctorumq; amatorem. Cui cùm fuerit nuntiatum, pronus mente gauiſus venerabile corpus ſuſcipiet, & Eccleſiam conſtruens cum honore dedicabit, poſtq; eritis in oculis eius vltra quàm credi poteſt dilecti, & primi in ordine ſacerdotum, quemadmodum hic fuiſtis in ordine miniſtrorum. Cuſtodes dixerunt: Quomodo credere poſſumus? Bonus & Ruſticus dixerunt: Dominus teſtis ſit. Tunc ſtatuerunt diem in qua aduenientes ſanctiſsimum corpus ſuſciperent.

XXVIII. Cumq; ſtatuta dies veniſſet, ſuntes prædicti cuſtodes, aperuerũt occultè ſepulchrũ quod erat ex marmore, habens [illegible] tabulas per latera in modum capſellæ, per quas tabula deſuper erat inducta. Iacebat autem beatum corpus vndique circumdatum [illegible] de ſerica, & poſitum reſupinum, habens à capite vſque ad pedes ſigilla impoſita per calcea, quibus ora eiuſdem chlamydis ſimul iungebantur. Cumq; quid agerent ignorarent, tandem [illegible] inuenerunt conſilium. Vertentes igitur corpus, ſciderunt à dorſo chlamydem, vt ſalua ſigna quæ fuerant remanerent, & adducentes beatæ Claudiæ corpus, quod erat in proximo tumulatum, in loco B. Marci repoſuerunt ſimili modo ſupinum, & chlamyde circundantes, ſigillorum quoq; impreſsiones in pectore ſtatuerunt, vt ſi fortè diceret aliquis, quod corpus B. Marci furatum eſſet, chlamydis ſigna quæ ibi remanſerant, verum non eſſe oſtenderent.

Tanta igitur ſublato corpore odoris fragrantia emanauit, vt non ſolùm Eccleſia, vel circuitus eius, ſed etiam tota ciuitas [illegible] repleretur. Commoti ciues Chriſtiani ac Pagani dicebant: Quid eſt hoc? Alij dicebant, neſcimus. Alij verò dicebant: Videtur nobis [illegible] te à nautis illis Veneticis corpus beati Marci furatum. Concurrentes ergo ex vrbe, ad eandem Eccleſiam peruenerunt, & aperientes ſarcophagum viderunt corpus beatæ Claudiæ chlamyde [illegible] ſignaq; ſalua. Quod cùm vidiſſent creduli facti quod B. Marci corpus ibi iaceret, ſedato tumultu ad propria remearunt.

XXIX. Porrò Venetici, quorum iam ſæpè memoriam fecimus, [illegible] laterent, tulerunt corpus, & ſubmittentes in ſportam, operuerunt illud ex folijs olerũ, ac deſuper carnes porcinas impoſuerunt. Dùm ad nauim pergentes incederent, accedebant Sarraceni quærebant vt cernerent quod portabant. Sed cùm viderent carnem porcinam, quam ipſi abominantur, clamabant dicentes: Cangir, cangir, id eſt, porcus, porcus, & expuentes elongabantur, [illegible] perit aſcendentes venerunt ad nauem, quæ proxima manebat, & ponentes cum funiculo ſportam miſerunt in ſcaphum, ac proleuarunt ad nauim; quam cùm intraſſent extrahentes beatum corpus de ſporta, abſconderunt illud in panno velorum; timebant enim ne perſcrutaretur ab Alexandrinis inueniretur. Cumq; tempus [illegible] egreſsionis eorum, Stauratius monachus occultè [illegible] cum illis. Theodorus verò timebat timens plebem quæ ſolet ad litus [illegible] manſit ibi, habens iam ſupellectilem ſuam naui impoſitam. Erat etiam quidam monachus ibi Dominicus nomine Comaclienſis, qui [illegible] rus amore diuino, eodem tempore fuerat Hieroſolymis, qui & ipſe aſcendit cum illis. Cùm ergo ab Alexandria receſsiſſent, tulerunt Venetici ſanctum corpus de velis, in quibus erat abſconditum, & ſub ſolario nauis digniſsimè locauerunt, accendentes lucernas ac thymiama aſsiduè inferentes. Dominicus verò monachus cum Stauratio diuturnis officijs iugiter inſudabat. Multa autem hic ſigna per Dominum, dum adducitur, operatus eſt.

XXX. Quadam etenim die dum omnes pariter illorum Veneticorum naues velificantes incederent, & cauſam reliqui ignorarent, dixerunt nautæ beati Marci ad quoſdam qui erant in alia naui: Neſcitis quod eſt factum? qui dixerunt: Quid? nautæ illi Venetici: corpus beati Marci portamus. At illi dixerunt: Et quomodo hoc fieri potuit? cumq; illi exponerent ordinem rei, quidam ex illis irridens ait: Forſitan alicuius Aegyptij corpus vobis datum eſt, & [illegible] citis quia ſanctum Marcum portamus. Quod cùm dixiſſet, protinus nauis illa in qua beatum corpus iacebat, tanta celeritate [illegible] uerſa quanta nullus hominum vertere poteſt, inſeruit aduerſus eam, in qua vir ille erat, partemq; lateris eius confregit, nec prius ab illa receſſit, quamdiu omnes conſiterentur beatum illum Marcum iacere.

Deinde cùm nocte quadam tempeſtas adeſſet, nauesq; decurſu velociſsimo ducerentur, ac nautæ neſcirent, quo pergerent propter tenebras noctis, venit B. Marcus in ſomnis Dominico monacho, dicens: Surge & dic hominibus iſtis vt citius vela deponant, ne patiantur naufragium, quoniam terra non longè eſt. Quod cùm monachus ſurgens dixiſſet, illicò velis depoſitis, cùm iam auroram [illegible] ret crepuſculum, & ecce apparuit inſula quædam, [illegible] quam beatiſsimus Marcus adeſſe prædixerat. Tunc omnes [illegible] ter fidem dantes, reuerentiſsimè eius corpus ſolemniter [illegible] nerari cœperunt. Creduli facti, & congaudentes quod Marcum Euangeliſtam habere meruerunt; erat tamen apud illos occultè [illegible]

quo-

quæ decreuerant, ne vllus omninò cuilibet regioni rem iſtam cognoſceret. Timebant enim ne illud beatum corpus per vim tolleretur ab aliquo.

XXXI. *Sed quia Dominus tantùm ſua lucerna lumen lucere voluit: ceteris hominibus multis per proxima maris loca degentibus, qui cauſam penitùs neſciebant, dignatus eſt reuelare, quod ſui Martyris intra nauim ſacratiſſima membra quieſcerent, qui ex diuerſis locis aduenientes, dum nauis ad portum, vel littora regionum accederet, poſtulabant dicentes: Reuelatum eſt nobis à Domino, quod B. Marci Euangeliſtæ corpus habetis, vnde diuino amore precamur, vt nos ad eum orare ſinatis. Qui cùm ingrederentur, fuſis ad eum orationibus, poſitiſque muneribus, cum timore reuertebantur, dantes gloriam Deo, atque dicentes Veneticis: O quàm beati eſtis qui talem ſanctum habere meruiſtis!*

[PLVRIBVS REVELATVR CORPVS S. MARCI.]

Sed cùm (vt plerique ſtultorum ex talibus dubitare diutiùs ſolent) quidam ex nautis nequaquam beati Marci, ſed cuiuslibet alius corpus portare ſe diceret: volens omnipotens Deus ipſius duritiam coarguere, eumque illius incredulum facere, digna cœleſtique illum damnauit ſententia. Nam arreptus vir ille dæmonio tamdiu vexatus eſt, quouſque ad ſanctum corpus deductus ſpumans, & ſtridens dentibus, beatum ibidem Marcum iacere confiteretur, ac munus pro ſuis delictis afferret. Qui ſtatim à dæmonio liberatus, & Domino gloriam dedit, & nihil ſe iam de corpore ſacro dubitaturum profeſſus eſt. Verùm quia multa ſunt quæ de virtutibus per eum à Domino Deo facta dicuntur, qualiter ad Venetiam venerit, explicemus.

[A DÆMONE PVNITVR INCREDVLVS.]

XXXII. *Cùm igitur nautæ ad Iſtriam perueniſſent, diuerterunt ad vrbem quamdam quæ appellatur Humagum: timebant enim redire ad ſua, quia Iuſtinianus Dux eorum vehementiſſimè contra illos erat iratus, pro eo quod iuſſionem ſuam repudiantes, ad Alexandriam ire præſumpſerunt. Qui tamen miſſa ad eum legatione dixerunt: Confitemur peccatum noſtrum, & erubeſcimus, quia ſumus tamquam rebelles inuenti: ſed Dominus teſtis eſt, quomodo magis inuiti, quàm ſpontè hoc fecimus. Ecce enim habemus corpus beati Marci Euangeliſtæ: Si Dominus noſter gratiam ſuam nobis reddens, promittat nequaquam inferre moleſtiam nec in corporibus, nec in rebus noſtris: adducimus eum illi. Sin autem aliter, diuertemus in aliam regionem. Ad hæc Iuſtinianus Dux valdè gauiſus ait: Si illud quod aſſeritis verum eſt, reuertamini in pace, quia ſi talem theſaurum adducitis, non ſolùm illis malum non inferam, ſed etiam filios meos vocabo. Accepto igitur nautæ verbo, Venetiam redeunt, cùmque ad portum Oliuolenſem veniſſent, egreſſus cum crucibus Vrſus Epiſcopus loci illius, & omnibus miniſtrorum ordinibus, indutis ſacerdotalibus tunicis, reuerentiſſimè corpori obuiam: ſuſcipientesque illud, duxerunt ad palatium ducis, vbi dum per cœnaculi ſcalam aſcenderent, tanta agilitate pallium, quo corpus erat opertum, cùm eſſet tranquillitas, mouebatur, quanta vix aura venti mouere poterat: Sed & miniſtris, qui eum portabant, ſiebat ſubitò pondus grauiſſimum, & immobile, & iterum ſubitò tantùm leue, vt nihil ſentire ſe dicerent. Accepto igitur corpore Dux, repoſuit illud in cœnaculi loco, qui apud eum palatium vſque ad præſens tempus monſtratur, ordinatis cantoribus ac miniſtris qui ibidem Deo laudes referrent, inter quos cuſtos ille Stauratius primus erat. Sed & Theodorus presbyter anno ſequenti cum ſuis aduenit. Porrò Dominicus ille monachus ad propria remeauit.*

[DELATVM VENETIAS CORPVS S. MARCI.]

XXXIII. *At verò Iuſtinianus Dux cùm ſuprà beatum corpus Eccleſiam vellet conſtruere morte præuentus eſt, cuius germanus Ioannes vir Deo dilectus Ducatum ſuſcipiens vicem eius expleuit: conſtruxit namque iuxta palatium elegantiſſimæ formæ baſilicam, ad eam ſimilitudinem quam ſuprà Domini tumulum Hieroſolymis viderat: Quam etiam multis ac varijs iuſſit depingi coloribus, vbi & aromatibus venerabile corpus conditum honore digniſſimo poſuit. In eo fiunt orationes ipſius, & multa beneficia præſtantur Chriſto credentibus, maximè autem, & plurimi à dæmonijs liberantur. Cuius glorioſa tranſlatio celebratur pridie Kal. Februarij. Regnante Domino noſtro Ieſu Chriſto, cui eſt honor, & gloria in ſæcula ſæculorum. Amen* hactenus ibi.

[ECCLESIA S. MARCI ÆDIFICATA.]

Cùm autem ingentem adeò theſaurum Veneti eſſent adepti: vt cautè eum cuſtodirent, omnem adhibuerunt induſtriam. Sciebant enim Francos, penes quos erat in Occidente ſumma vis atque potentia, Sanctorum corporum cupidiſſimos, venari ea, iamque ex Italia complura ipſorum in Gallias tranſtuliſſe. Ne quid igitur eiuſmodi pati cogerentur inuiti: ita in ſumptuoſa recens erecta baſilica eadem ſacra pignora collocarunt, vt vbi locorum in ea poſita eſſent, penitùs ab alijs fuerit ignoratum. Cùm tamen certò ab omnibus ex maiorum aſſertione tradatur, ipſa eadem ſanctâ baſilicâ contineri.

IESV CHRISTI
Annus 821.

PASCHALIS PAP. Annus 5. — LVDOVICI 8. MICH. BAL. 1. IMPP.

I. OCTINGENTESIMVS vigeſimus primus annus Redemptoris numeratur Indictione decimaquartâ, quo à Paſchali Romano Pontifice [a] corpus S. Cæciliæ virginis & martyris, ipſa reuelante, repertum eſt aureis velatum indumentis ſanguine adhuc infuſis. quod inuentum ſimul cum corporibus ſanctorum Martyrum Valeriani eius ſponſi, Tiburtij, Maximi, necnon Vrbani atque Lucij Romanorum Pontificum tranſtulit in Eccleſiam eiuſdem ſanctæ Cæciliæ nomine nuncupatam, quam & plurimis donis auxit. At quomodo iſta ſe habuerint, ab Anaſtaſio Bibliothecario enarratam audiamus hiſtoriam. Continet iſta Codex Vaticanus acceptus è Cauenſi monaſterio Ordinis ſancti Benedicti, in quo ſunt nonnulla quæ in alijs deſiderantur, & inter alia iſta quæ ſequuntur.

[a Sigeb. in Chron. hoc anno.]

[DE INVENTIONE CORPORIS S. CÆCILIÆ.]

II. *Chriſti omnipotentis Domini famulus Paſchalis Pontifex maximam Eccleſiarum Dei curam & ſolicitudinem diligenter gerens, quadam die cum orationis ſtudio ad ſanctæ Dei virginis Chriſtique Martyris Cæciliæ Eccleſiam aduenit, nimia iam quaſſatam ſenio eamque, mœnia à fundamentis ruitura videns, quod per olitana tempora vetuſtate marcuerant: magno ſtudio & opere eamdem in loco nouam Eccleſiam in meliorem quàm anteà fuerat formam ſtruere cœpit. Inter hæc accidit, quod prætereundum minimè exiſtimamus. Dum quadam die ad beati Petri principis Apoſtolorum Eccleſiam pergeret, quatenus apud eumdem beatum Apoſtolum ſolito more vigilias celebraret, & ante eiuſdem Confeſſionem Dominicas laudes reſidens decantaret: ſubitò depreſſus ſopore, vidit adſiſtentem ſibi virginali aſpectu puellam Angelico aſpectu decoram; taliaque ipſum ſibi locutionis affamina protuliſſe: Multas tibi grates agimus; quod ad incertam famam quam de me ſparſam fruſtratorijs relationibus peruulgatam antea accommodare reliquiſti: quippe qui tantò penes me fuiſti, vt proprio loqui inuicem ore valeremus. Hec iam ſæpè fatus Pontifex diligenter audiens, ſtudioſè requirere cœpit, quæ eſſet ipſa, quæ talia illi verba diceret, vel quo nomine vocaretur. Cui illa reſpondit: Si nomen inquiris, Cæcilia famula Chriſti vocor. Ad quam ſummus Pontifex: Quomodo hoc credere poſſum, eò quod olim famâ relatum ſit, quatenus eiuſdem venerabilis Chriſti Martyris Cæciliæ corpus ab Aiſtulpho Longobardorum Rege hoſtiliter Romam obſidente furto eſſe per eius homines ſublatum?*

[PASCHALIS RESTITVIT ECCLES. S. CÆCIL.]

[S. CÆCIL. APPARITIO FACTA PASCHALI.]

III. *Cui venerabili Pontifici iſta intimanti omnipotentis Dei famula Cæcilia dixit: Quod me deſiderabant & vt me inuenirent Longobardi quæſierunt; omninò verum eſt. Sed Domini mei Ieſu Chriſti opitulatione, & Dominæ ſanctæ Dei Genitricis ſemper Virginis Mariæ auxilio me neque inuenire, neque deportare longiùs valuerunt. Et ideò ſicut quærere me cœpiſti, vt inuenires, aſſiduo labore non deſinas incumbere, quia D. Ieſu Chriſto pro cuius amore & honore paſſa ſum, placuit, vt tu me inuenias, & in Eccleſiam quam nouiter inſtruxiſti, recondas. Et hæc dicens, ab oculis aſpicientis ſublata eſt.*

Tunc idem venerabilis Pontifex matutinalibus laudibus abſolutis, pro tam certo & indubitabili reuelationis indicio cœpit hac illac operoſius quærere, vbi ſacratiſſimum eius corpus iaceret humatum. Quod, tribuente Domino, feliciter inueniens, reperit in cœmeterio Prætextati ſitum foris portam Appiam, aureis illud veſtitum indumentis vnà cum corpore venerabilis ſponſi ſui Valeriani, pariterque linteamina Martyris illius ſanguine plena, quando ab impia percuſſa carnifice Chriſto in cœlo regnante Martyr eſt conſecrata. Quibus linteaminibus ſanguis ſanctæ Martyris tertiò à carnifice percuſſæ eſt abſterſus, quæ ad pedes eius reperta ſunt, ea cuncta ſuis manibus tractans Paſchalis Pontifex collegit, & cum magno honore intra muros huius Romanæ Vrbis, in Eccleſiâ eiuſdem

[REPERTVM CORPVS S. CÆCILIÆ.]